

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12113/2022
18.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Андреј Товаришић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради накнаде, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 954/22 од 25.05.2022. године, у седници одржаној 18.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 954/22 од 25.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 279/21 од 25.01.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде за експроприсано земљиште исплати 6.094.990,00 динара са законском затезном каматом од 25.01.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка од 409.139,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 954/22 од 25.02.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојена жалба туженог и преиначена првостепена пресуда у делу одлуке о трошковима парничног поступка тако што је снижена обавеза туженог на накнаду трошкова поступка са досуђених 409.139,00 динара на 349.139,00 динара док је у преосталом делу жалба туженог одбијена и првостепена пресуда у побијаном, а непреиначеном, делу одлуке о главном захтеву потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитијући побијану одлуку применом члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, док битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се ревизијом указује, није ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, на ком је заснована побијана пресуда, парцела .. уписана је у ЛН .. КО Руменка, као њива III класе, површине 496м² по врсти земљиште у грађевинском подручју и настала је на основу деобе парцеле .. спрам УППП 3086/2006 V-35-232/07. Парцела .. уписана у ЛН .. КО Руменка, као њива III класе, површине 104м² по врсти је земљиште у грађевинском подручју и настала је на основу деобе некадашње парцеле број .. (УППП 5671/2009). Парцела .. уписана је као њива III класе, површине 1901м², по врсти земљиште у грађевинском подручју и настала је деобом парцеле .. површине 2269м² (од које су настале парцеле .. површине (248м²), парцела .. површине (120м²) и парцела .. површине (1901м²). Решењем Основног суда у Новом Саду које је донето у предмету Р1-222/2021 од 19.04.2021. године, у поступку ради развргнућа сувласничке заједнице (које је стекло својство правноснажности 19.04.2021. године), парцела .. је припала у сувласништво тужиоцу у ^{482/496} дела (и ББ у ^{14/496} дела), парцела .. у власништво тужиоцу у ^{1/1} дела, а парцела .. у сувласништво тужиоцу у ^{1531/1901} дела (и ВВ у ^{370/1901} дела). Наведеним решењем Р1 222/2021 од 19.04.2021. године наложено је Служби за катастар непокретности Нови Сад 2 да изврши брисање уписаног права службености пролаза ширине 5м у правцу пољског пута ка супротном крају њиве према каналићу поред осталих и са предметним парцелама. У евиденцији непокретности за парцелу ..., .. и .. није спроведен упис деобе по решењу Р1-222/2021 од 19.04.2021. године, већ се тужилац и даље води као сувласник тих парцела у ^{8860/49764} идеална дела. Предметне парцеле су планском документацијом у целости намењене за саобраћајну и јавну површину - улицу и у природи представља улицу ... у целости, делимично су опремљене са инфраструктуром (водом - водовод, електроенергетским и телекомуникационом инфраструктуром), док је саобраћајна површина израђена од туцаничког застора. Парцела .. и .. и .. КО Руменка воде се у регистру кућних бројева, улица и тргова и припадају улици ..., насељено место Руменка, Општина Нови Сад. Поступак експропријације у вези са предметним парцелама (..., .. и .. КО Руменка) никад није вођен.

Предметне парцеле су биле пољопривредно земљиште и породица тужиоца их је користила за бављење пољопривредом. У једном тренутку када су у околини почеле да се граде куће, тужилац, његов отац и брат донели су одлуку да испарцелишу земљиште и почну са продајом одређеног дела, с тим да је издвојен део за приступ парцелама који тужилац и његов отац нису продавали. Отац тужиоца је преминуо ...2018. године, и иза њега је вођен оставински поступак окончан решењем о наслеђивању број УПП 55-2018 од 05.06.2018. године (правноснажно 05.06.2018. године). Тужилац и његов брат ГГ су постигли договор који део заоставштине ће припасти тужиоцу, а који брату. Након деобе и развргнућа имовинске заједнице, пресудом Вишег суда у Новом Саду П 2696/18 од 11.02.2020. године (правноснажна 28.05.2020. године) тужиоцу је досуђена накнада за површину од 127м² на парцели .. КО Руменка, површину од 27м² на парцели .. КО Руменка, површину од 489м² на парцели .. КО Руменка (у току трајања наведеног поступка није постојала засебна парцела .. већ је била део парцеле ..). Тужиоцу није исплаћена накнада за парцелу .. КО Руменка у површини од 355м² односно у идеалном делу ^{355/496}. За парцелу .. КО Руменка у површини од 77м² у односу на идеалном делу ^{77/496} и за парцелу .. КО Руменка у површини од 1042м² у односу на идеалном делу ^{1042/1901}. Тржишна вредност

предметних парцела износи 4.135,00 динара по квадратном метру, па тужиоцу за парцелу .. (за 355м² по 4.135,00 динара) припада накнада од 1.467.925,00 динара, за парцелу .. износ (за 77м² по 4.135,00 динара) 318.395,00 динара и за парцелу .. (за 1042м² по 4.135,00 динара) 4.308.670,00 динара, укупно 6.094.900,00 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да тужиоцу исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта.

Чланом 1. ставом 1. Протокола уз Европску конвенцију за заштиту људских права прописано је да свако физичко и правно лице има право на несметано уживање своје имовине и да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелом међународног права. Ставом 2. истог члана прописано је да претходне одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни. Уставом РС у члану 58., између осталог, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.), као и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2.).

Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник Републике Србије“, број 72/09 ... 145/14) је у члану 2. ставу 1. тачка б. прописано да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу јавних објеката или јавних површина за које се утврђује општи интерес у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и друго).

Чланом 10. Закона о јавној својини („Сл. гласник РС“, број 72/11...104/16) поред осталог, прописано је: да добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу тог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом – јавни путеви, јавне пруге, мост и тунели на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго (став 2.); да свако има право да добро у општој употреби користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом, односно одлуком органа и правног лица која су та добра дата на управљање (став 5.); да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев путева II реда који су у својини аутономне покрајине на чијој територији се налазе као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопутеви државног пута I и II), тргова и јавних површина, који су у својини локалне самоуправе на чијој територији се налазе (став 7.).

У конкретном случају спорно земљиште, означено као парцеле .., .. и .. КО Руменка, на којој је тужилац сувласник и власник, су планском документацијом у целисти намењене за саобраћајну и јавну површину - улицу и у природи у целисти представља улицу ..., па је сагласно цитираним одредбама Закона о јавној својини, постало добро у општој употреби у јавној својини, туженог као јединице локалне самоуправе, које као улицу свако има право да користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом и подзаконским актима. На тај начин извршена је „фактичка експропријација“ која настаје када се на земљишту граде

путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији, односно изузимању земишта.

Тужилац је фактички лишен права својине, са свим атрибутима из члана 3. Закона о основама својинскоправних односа, и није дужан да трпи штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији (изузимању из поседа) које би било основ за исплату новчане накнаде.

Тужени је обвезник исплате накнаде, јер се спорне парцеле користе као улица – добро у општој употреби и у јавној својини, на којем тужени има право својине у складу са чланом 10. став 7. Закона о јавној својини. Висина ове накнаде (односно њеног преосталог неисплаћеног дела и то: у односу на парцелу .. за 355м² у односу на парцелу .. за 77м² и у односу на парцелу .. за 1042м²), која тужиоцу припада на основу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију и на основу члана 58. Устава Републике Србије, одређена је према тржишној вредности земљишта, на основу налаза и мишљења судског вештака, који су судови прихватили.

Имајући изложено у виду, нису основани ревизијски наводи туженог о погрешној примени материјалног права, засновани на ставу ревидента да тужени није обвезник накнаде, јер ниједном својом радњом није депоседирао тужиоца. Тужени је титулар права јавне својине на спорном земљишту које је фактички (без правноснажног решења о експропријацији односно изузимању из поседа) претворено у добро у општој употреби – улицу, а исто за такву намену предвиђено је одговарајућим планским актом.

Неосновани су наводи ревизије којима се оспорава правилна примена материјалног права. Ово тим пре, што се у ревизији понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата. У преосталом делу, ревизија оспорва правилност утврђеног чињеничног стања и ставља примедбе на оцену доказа из члана 8 ЗПП, због којих се ревизија не може изјавити применом члана 407. став 2. ЗПП

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић